

Domov pro seniory? Luxus pro šťastlivce. Jaké jsou alternativy a kolik stojí?

Domovy důchodců praskají ve švech už nyní. A co teprve až bude v penzi polovina populace! Víte, jak si poradit se seniorem, který se o už o sebe nedokáže postarat? Tušíte, kolik vás to bude stát? Poradíme.

[Petra Dlouhá](#), rubrika: [Jak na to](#), 19.03.2012, [5 komentářů](#)

Dožíváme se stále vyššího a vyššího věku. *Skvělé!* chtělo by se říct. Stárnutí populace ovšem přináší řadu problémů, se kterými se budeme muset popasovat. Zatím se nám to moc nedaří. Tak například – sehnat místo v domově důchodců v Česku není žádná legrace. Třeba v Praze nebo v okolí Ostravy je to vysloveně úkol pro vytrvalce, „na čekačce“ můžete strávit i deset let. Někteří se nedočkají nikdy.

Podle statistik ministerstva práce a sociálních věcí z roku 2010 čekalo v hlavním městě na umístění do domova téměř osm tisíc důchodců. Ještě horší pak byla situace v Moravskoslezském kraji, kde bylo neuspokojených žádostí téměř deset tisíc. V Jihomoravském kraji bylo důchodců–čekatelů jen o tisíc míň. Že ta čísla vypadají beznadějně? Podle odborníků to zase tak hrozné není. „*Ačkoliv je na celkovou kapacitu cca 45 000 lůžek evidováno přes 50 000 dalších žádostí, neznamená to, že bychom potřebovali ještě jednou tak velkou kapacitu domovů pro seniory. Celá řada těchto žádostí je duplicitních, protože si lidé podávají žádosti do více domovů, nebo neaktuálních, protože někteří žadatelé již zemřeli. Další si žádost podávají „pro jistotu“, i když aktuálně umístění nepotřebují,*“ komentuje situaci prezident [Asociace poskytovatelů sociálních služeb](#) Jiří Horecký. Potvrzuje však, že na mnoha místech republiky poptávka nabídku převyšuje. „*Například v Ústeckém, Libereckém či Plzeňském kraji se však již začíná o klienty bojovat,*“ dodává.

Místa zabírají lidé, kteří do domovů nepatří

Kdo nebo co za chybějící místa může? Podle Jiřího Horeckého jsou hlavní příčiny dvě. „*První je ne zcela dostatečná a dostupná síť terénních a částečně ambulantních sociálních služeb pro seniory. Druhou je skutečnost, že v domovech pro seniory je stále ještě zhruba čtvrtina klientů, kteří jsou zcela nebo převážně soběstační a mohli by být ve svém domácím prostředí,*“ vysvětluje prezident asociace. Jsou podle něj v domovech „historicky“ - ještě z dob, kdy systém financování sociálních služeb motivoval vedení domovů k přijímání soběstačnějších klientů. „*V celkovém objemu je tedy lůžek dostatek, jen nejsou optimálně rozmístěna a částečně jsou z hlediska zákona o sociálních službách obsazena jinou než žádoucí cílovou skupinou,*“ shrnuje Horecký.

Situace, kdy se budeme muset postarat o dědečka, babičku nebo staré rodiče, jednou potká většinu z nás. Stejně jako nejspíš jednou bude muset být postaráno o nás. Zajímá vás, jaké varianty existují dnes?

Postarejte se sami

O seniora se samozřejmě můžete starat sami. Stát vás v tom – minimálně finančně – podpoří. A to formou [příspěvku na péči](#). Čerpat ho ovšem musí sám senior, který je „*z důvodu nepříznivého zdravotního stavu závislý na pomoci jiné osoby v oblasti péče o vlastní osobu a při soběstačnosti*“. Co přesně tahle obecná formulka znamená, se dozvíte v boxu. [Příspěvek](#) má čtyři různé varianty, záleží, jak

náročnou péči senior potřebuje. Od státu podle toho může dostávat osm set až dvanáct tisíc korun měsíčně. Klíčové je, že sám senior rozhodne, zda chce využívat péči rodinných příslušníků a něco jim za to přispět do rozpočtu, nebo si jako klient službu zaplatí jinde. Přestává tak být jen pasivním „vděčným“ příjemcem péče, stává se rovnoprávným účastníkem vztahu.

Využívejte terénní služby

Pokud péči o seniora rodina nezvládne, ale starší člověk nechce být vytržen ze svého domácího prostředí, má možnost využívat některou z terénních [sociálních služeb](#). Požádat o ni můžete na městském úřadě nebo v některé soukromé či obecně prospěšné společnosti, pokud ve vašem městě působí. Sociální pracovníci pak seniorovi obstarají běžné věci jako, je donáška oběda, nákup, úklid, praní nebo pomoc při vlastní hygieně. Službu si může uhradit právě ze zmiňovaného [příspěvku na péči](#). Sazby se pohybují kolem stokoruny za hodinu. Podle odborníků je ale nutné počítat s tím, že terénní služby nejsou na mnoha místech Česka dostatečně rozvinuté a dostupné.

Umístění do domova? Až poslední možnost

Teprve v případě, kdy je senior skutečně nesoběstačný a rodina ani terénní pracovníci se o něj postarat nemohou nebo to nezvládnou, by měla do hry vstoupit varianta [pobytového zařízení](#). Řada seniorů ji ale volí také proto, aby se necítili osamělí, pokud rodina nefunguje tak, jak má. Nejrozšířenější formou pobytové služby jsou zmiňované domovy pro seniory. Poskytují pečovatelskou, ošetrovatelskou a zdravotní péči, nejsou však určeny lidem v akutním stavu, kteří potřebují stálý lékařský dohled.

Dostat se do domova bývá, jak už bylo řečeno, docela oříšek. Průměrná čekací doba je dvouletá. A rozhodně neplatí, že pokud čekáte nejdéle, budete nejdříve vybráni.

Nejdůležitějším kritériem by měl být zdravotní stav – čím je naléhavější, tím pružněji by měl domov seniorovi dveře otevřít. Každý domov si od vás proto vyžádá aktuální vyjádření lékaře. Důležitá jsou ale i další kritéria. Podstatně větší šance mají senioři, kteří už mají vyjednaný příspěvek na péči. Čím vyšší, tím lepší. Naděje se podle zkušeností seniorů výrazně zvyšuje i s [vyšším důchodem](#). Pomoci může také, když usilujete o umístění v zařízení v místě svého trvalého bydliště. Domovy zohledňují i konkrétní situaci seniora. Větší pravděpodobnost má ten, který žije v nejvyšším patře starého činžáku bez výtahu, nemá rodinu nebo o něj rodina nejeví zájem.

Příspěvek na péči pro seniory

Péči o vlastní osobu se rozumí denní úkony spojené například se zajištěním či přijímáním stravy, výkonem fyziologické potřeby, oblékáním a obouváním, tělesnou hygienou, péčí o zdraví atd.

Soběstačností se rozumí: úkony, které umožňují účastnit se sociálního života (např. úkony spojené s péčí o domácnost, nakupováním, úklidem, přípravou stravy, schopností komunikace, mobility a orientace apod.).

Čtyři stupně závislosti

I. stupeň – lehká závislost – každodenní pomoc nebo dohled z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu **při třech nebo čtyřech** základních životních potřebách. Příspěvek dosahuje 800 korun.

II. stupeň – středně těžká závislost – každodenní pomoc nebo dohled z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu **při pěti nebo šesti** základních životních potřebách. Příspěvek dosahuje 4 000 korun.

III. stupeň – těžká závislost – každodenní pomoc nebo dohled z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu **při sedmi nebo osmi** základních životních potřebách. Příspěvek dosahuje 8 000 korun.

IV. stupeň – úplná závislost – každodenní pomoc nebo dohled z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu **při devíti nebo deseti** základních životních potřebách. Příspěvek dosahuje 12 000 korun. (Zdroj: MPSV)

Základní životní potřeby

Zdravotní stav se posuzuje podle těchto 10 základních životních potřeb:

- mobilita,
- orientace,
- komunikace,

Kolik to stojí?

Na kolik starého člověka pobyt v domově důchodců měsíčně přijde? Nachystat si musí minimálně sedm až deset tisíc. Stravu a ubytování si hradí klient ze svého starobního důchodu a podle zákona nesmí cena přesahovat 330 korun na den čili 10 230 korun měsíčně. Jako „kapesné“ pak musí seniorovi zůstat patnáct procent důchodu. Průměrná výše starobního důchodu přitom loni podle údajů [České správy sociálního zabezpečení](#) dosahovala 10 552 korun. Pokud penze na pokrytí nákladů na pobyt nestačí, doplácí za

seniora obvykle rodina. Kromě toho však domovu ještě připadne zmiňovaný příspěvek na péči. Řada domovů navíc klientům nabízí individuální fakultativní služby podle přání a potřeb každého seniora.

V soukromých domovech důchodců za ně klient nebo jeho rodina doplácí zhruba dalších šest až deset tisíc měsíčně.

V některých případech může být vhodnější alternativou domova pro seniory dům s pečovatelskou službou nebo penzion pro seniory. Starý člověk si tu pronajímá samostatný pokoj nebo byt, takže má zachováno soukromí a může si alespoň část životních potřeb obstarat sám. V domě však zároveň působí pečovatelská služba, která je seniorovi poskytována převážně terénní formou a její cena je nad rámec nájemného.

Levné „eldéenky“

Poslední variantou jsou obávané, avšak oproti domovům pro seniory levné léčebny dlouhodobě nemocných. Ze všeho nejvíc připomínají klasické nemocniční oddělení. Kromě lidí, kteří jsou dlouhodobě vážně nemocní a potřebují pravidelný lékařský dohled, se sem umisťují také lidé na období doléčení nebo rehabilitaci, jakmile je zažehnán akutní stav a jsou propuštěni z nemocnice. Senior sem „zavítá“ například po zlomenině krčku stehenní kosti, mozkové mrtvici, nebo když trpí chronickým selháváním srdce. Ve státních léčebnách platíte stejný poplatek jako za pobyt v nemocnici - dnes to dělá 100 korun za den. Zbytek uhradí pojišťovna. Pokud senior pobírá příspěvek na péči, připadá většinou - stejně jako jeho důchod - rodině. Kritici upozorňují, že někteří příbuzní toho zneužívají a v LDN se objevují pouze v den výplaty důchodu. Do budoucna by se proto měl zavést jednotný režim financování, který by vyrovnal podmínky ve zdravotnických zařízeních a ústavech pobytové sociální služby.

Budoucnost by měla patřit terénním službám

A v čem vidí budoucnost péče o seniory prezident Asociace poskytovatelů sociálních služeb Jiří Horecký? „Řešení je ve změně systému financování sociálních služeb a definování tzv. dlouhodobé péče a podmínek jejího poskytování. Stát by měl podporovat variantu, která je pro něj finančně nevýhodnější a pro seniory nejlepší z hlediska kvality života. Spočívá ve využívání terénních a ambulantních sociálních a zdravotních služeb v kombinaci s péčí osob blízkých, respektive rodiny. Až po vyčerpání těchto možností by měla nastupovat pobytová péče,“ upozorňuje Horecký.

Rejstřík poskytovatelů sociálních služeb

Co najdete v našem [rejstříku poskytovatelů sociálních služeb](#), napovídá už jeho název. Jde o **kompletní seznam institucí i jednotlivců, kteří nabízejí takzvané sociální služby**. Rozpětí je tedy veliké: od občasného předčítání nevidomým až po celodenní doživotní péči v hospici.

Pro příklad: shánete například v Brně pečovatele či pečovatelku, která bude přes den, když jste v práci, dohlížet na vaši starou babičku upoutanou na lůžko. Zadáte tedy Jihomoravský kraj, okres Brno-město, kategorii pečovatelské služby, poskytované terénně, a to pro seniory...

- stravování,
- oblékání a obouvání,
- tělesná hygiena,
- výkon fyziologické potřeby,
- péče o zdraví,
- osobní aktivity,
- péče o domácnost.

